

Handläggare
Kommunstyrelseförvaltningen
Fredrik Bäck
Enhetschef
+46857828227
Fredrik.back@tyreso.se

Handlingstyp
Tjänsteskrivelse
Datum
2021-08-17

Sida
1 (4)
Diarienummer
KSM 2021-806

Per Tholander
Vattenstrateg
+46857828101
per.tholander@tyreso.se

Mottagare
Kommunstyrelsen

Tyresö kommuns synpunkter på nulägesbeskrivning för Tyresån

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut till kommunstyrelsen

1. Kommunstyrelseförvaltningens yttrande antas som Tyresö kommuns synpunkter på Länsstyrelsens nulägesbeskrivning för Tyresån.
2. Kommunstyrelsen ger fullmakt till samhällsbyggnadskontorets chef, Sara Kopparberg, att besluta i yttranden inför domstol, myndigheter och andra parter i angelägenheter som har direkt samband med det berörda ärendet och i övrigt vad gäller Tyresåns vattensystem.

Kommunstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Kommundirektör

Sara Kopparberg
Chef samhällsbyggnadskontoret

Bakgrund

Tyresö kommun har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter och kompletterande underlag inför Länsstyrelsens sammanställning av aktuell nulägesbeskrivning för Tyresån. Nulägesbeskrivningen utgör en del i samverkansprocessen inför omprövning av Uddby kraftstation enligt nationella planen för vattenkraft och dammar. Enligt Länsstyrelsen är det också önskvärt att yttrandet inte enbart fokuserar på nulägesbeskrivningen utan även på de senare delarna av samverkansprocessen, det vill säga analys och förslag. Kommunen har alltså även möjlighet att lyfta fram problem som kraftverket och dammarna medför och som skulle behövas åtgärdas samt förslag på hur detta kan åtgärdas. Synpunkterna ska ha inkommit till Länsstyrelsen senast den 15 augusti 2021.

Kommunstyrelseförvaltningen har begärt extra tid för att inkomma med synpunkterna för att hinna förankra synpunkterna för politiskt beslut då ärendet är av stor vikt för Tyresö kommun. Länsstyrelsen har givit förlängd tid att inkomma med yttrande till den 30 september 2021. Men med anledning av den pressade tidplanen för samverkansprocessen skulle de kunskapsunderlag som kommunen önskar komplettera nulägesbeskrivningen med vara Länsstyrelsen tillhanda senast 15 augusti 2021. Dessa skickades in till Länsstyrelsen via e-post 2021-07-02.

Yttrandet innehåller kommunens justeringar och kompletteringar på de bakgrundsbeskrivningar som finns i Länsstyrelsens remitterade underlag. Kommunen beskriver i yttrandet sin syn på sakomständigheterna och anför bland annat att den inte delar Länsstyrelsens uppfattning om hur fisk innan mänsklig påverkan på vattensystemen har rört sig i Tyresåns strömmande vatten. Kommunen ifrågasätter även ett antal påståenden från Uddby Kraft AB och kräver att dessa påståenden styrks med dokumentation och faktagranskas av Länsstyrelsen.

Utöver arbetet med yttrandet kommer kansliet vid kommunstyrelseförvaltningen att arbeta vidare med en ansökan till mark- och miljödomstolen om att få riva ut vandringshinder i vattensystemen. Det nu aktuella yttrandet kommer att ha betydelse för den fortsatta processen.

Beskrivning av ärendet

Yttrandets huvudsakliga innehåll

Tyresö kommun redogör i sitt yttrande för tidigare gjorda utredningar för området som exempelvis Fritt fram i Tyresån som kommunen ställer sig bakom. Yttrandet redogör också för de beslut som kommunen tidigare tagit om inriktningen för arbetet med att skapa fria vattenvägar i Tyresåns vattensystem. Det handlar om att riva ut/anpassa dammar, köpa in Uddby kraftverk och i övrigt återställa naturliga vattenvägar som bland annat kan

förbättra vattenkvaliteten och göra det möjligt för fiskvandring och att övriga vattenmiljövärden uppåt i sjösystemen förbättras.

Länsstyrelsen har i det remitterade bakgrundsunderlaget utan närmare källhänvisning anfört att det är tveksamt om fisk har kunnat passera Fatbursdammen även innan dammbygget. Kommunen tillbakavisar i yttrandet påståendet bland annat på grunden att det finns dokumenterade källor som visar att det ovan dagens dammanläggningar påträffats ål under tidiga 1900-talet och att det därmed inte är möjligt att utesluta att fisk innan dammarnas anläggande har kunnat vandra uppåt i sjösystemen.

Tyresö kommun framför att den delar Uddby kraft AB:s uppfattning om att dagens reglering vid Nyfors inte är ändamålsenlig. Däremot har kommunen en annan uppfattning än Uddby kraft AB om vad som är en lämplig åtgärd vid Nyfors och har påbörjat ett arbete med att få till en rivning av dammanläggningen för att ersätta denna med naturliga stenströsklar för att skapa fria vandringsvägar och naturligare flödesvariationer i Wättingeströmmen.

Tyresö kommun redogör i yttrandet även för övriga vattenmiljövärden och förutsättningarna för dessa i Tyresåns vattensystem.

Tyresö kommun tillbakavisar Uddby kraft AB:s påståenden om att Tyresåns fauna varit helt isolerad under tusentals år då det saknas vetenskapliga belägg för detta. Kommunen framför också att Uddby kraft AB måste lägga fram bevis för varför det, som bolaget påstår, skulle vara skadligt att öppna upp vandringsvägar i vattendragen. Vidare tillbakavisar Tyresö kommun Uddby kraft AB:s påståenden om att Tyresån borde klassificeras som kraftigt modifierat vatten (KMV). Myndigheten som ansvarar för att göra den bedömningen, Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns vattendistrikt, har inte klassificerat Tyresån som KMV. Att Tyresån historiskt påverkats genom sprängningar och rensningar som försämrat lekområden för öring är inte, som Uddby kraft AB gör gällande, ett argument för att inte vidta åtgärder för att förbättra vandrings- och lekmöjligheter för fisk. Tyresö kommun avfärdar i yttrandet Uddby kraft AB:s påståenden om att dagens vattendom gynnar förutsättningarna för vattenlivet och framför att kommunen tvärtom anser att dagens reglering och kraftproduktion leder till oacceptabla skador på vattenmiljön.

Tyresö kommun för slutligen fram i yttrandet att de påståenden som Uddby kraft AB för fram måste styrkas med referens till relevant dokumentation. Det är viktigt att nulägesbeskrivningen blir baserad på fakta och det är därmed enligt Tyresö kommuns mening önskvärt att Länsstyrelsen genomför en faktagranskning av det slutgiltiga materialet.

Förslaget till beslut har inga ekonomiska konsekvenser.

Ärendet bedöms inte beröra barn varför någon prövning av barnets bästa inte har genomförts.

Bilagor

Yttrande 62972-2020_2021-08-17